



Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispytatio LIV. De defectibus corporis & animæ à Verbo assumptis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO QUINQUAGESIMA
QUARTA.De defectibus corporis & animæ à Verbo
assumptis.

CONVENIENTISSIMUM fuisse asserit Angelicus Doctor, ut corpus à Verbo assumptum defectibus quibusdam & infirmitatibus humanis subjaceret, tum quia venit Filius Dei in carne assumptâ ut pro peccatis hominum satisfaceret, quod requirebat corpus passibile: tum ad fidem Incarnationis astruendam, cujus veritas per hoc magis innotescit, dum Christus similis nobis per omnia homo apparet. Tertiò ut nobis tolerantia exemplum præberet, ad labores in cæli consecutione perferendos.

Christus ergo famem, sitim, labores, arumnas, dolorem, & alia hujusmodi in hac vitâ sustinuit, unde Isaia c. 53. dicitur: verè languores nostros ipse tulit, &c. Notandum verò cum sancto Thoma, art. 4. Corpore, non assumpsisse Christum quosvis defectus, ut morbum caducum, lepram, & alios hujusmodi, qui non sequuntur ad communem naturam humanam conditionem, sed procedunt ex particularibus causis. Præterea hi defectus nihil profuissent, sed impedivissent potius finem à Deo in Incarnatione intentum, sicq; non decebat ut Verbum eos in suo corpore assumeret. Christus verò si in juventute occisus non fuisset, senio more aliorum hominum confectus fuisset, & tandem naturaliter mortuus, ut docet S. Augustinus, & cum eo Theologi.

Animi etiam affectibus & passionibus ut tristitia, & aliis nonnullis subjacebat Christus, sed sine ullo excessu, aut rationis perturbatione, imò omnes earum motus liberè acceptavit, & sine ullâ coactione, aut violentiâ, datâ tamen occasione, eas subinde perpessus est, ut docet S. Thomas & communis Theologorum sententia: nec applicatâ doloris causâ, flagellatione scilicet, crucifixione, &c. potuit Christus citra miraculum non dolere.

SECTIO PRIMA.

De impeccabilitate Christi.

I.
Alios omnes
hominum
defectus pec-
catum lon-
gè superat.



U M inter omnes humanæ nature defectus peccatum primum locum obtineat, nec singulos tantum, sed omnes simul sumptos in gravitate superet, peculiaris hæc de re instituentus est tractatus, videndumque quo pacto

sanctissima Christi anima, non à peccato solum, sed insuper à peccandi potentia, immunis fuerit, quicquid in contrarium nonnulli ex Theologis, ut mox videbimus, asserunt.

Duo verò in primis hæc certa, primum est, Christum ut Deum fuisse impeccabilem: secundum ut hominem de facto peccatum nullum, vel mortale, vel veniale unquam admisisse, aut contraxisse: Quod in eâ natum est, de Spiritu sancto est. Matth. 1. v. 20. Quod nasceretur ex te Sanctum, &c.

II.

Certissimum esse ostenditur, Christum nunquam peccatum aut admisisse, aut contra-

Luce

Nullus ante
Calvinum
tam impu-
dens fuit ha-
reticus, ut
Christo pec-
catum at-
tribueret.

Lucæ 1. v. 35. *Quis ex vobis arguet me de peccato.*
Joannis 8. *Qui peccatum non fecit, nec inventus est
dolus in ore ejus.* 1. Petri c. 2. Deinde non minus
certum est in Christo peccatum originale non
fuisse, utpote quod soli contrahunt illi, qui per
naturalem propagationem ab Adamo descendunt,
Christus autem ex Virgine natus est, & de Spiritu
Sancto conceptus: de quo Lucæ 1. v. 35. dicitur:
Quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei.
Nec ullus inventus est adeo impudens hæreticus
ante Calvinum, qui Christo ausus sit peccatum
appingere. Calvinus verò & alius quidam apo-
stata dicere ausi sunt, Christum in cruce despe-
rassè, & alia quædam quæ sine peccato perpetrari
non possent, admisissè: sicque Soli maculam,
Christo labem impij & blasphemij homines as-
pergunt.

III.
Quo sensu
dicat Apo-
stolus, Chri-
stum pro no-
bis factum
esse peccatū

Nec obstat illud 2. ad Corinthios 5. vers. 21.
*Eum, qui non noverat peccatum, pro nobis pecca-
tum fecit;* sensus enim hujus loci est, Deus eum,
hoc est Christum, qui non noverat peccatum
practicè scilicet, & per experientiam, quamvis,
illud speculativè, & per simplicem notitiam no-
verat, pro nobis peccatum fecit, hoc est eum
hostiam fecit pro peccato nostro, ubi inquit
Sanctus Ambrosius, Theophilaëtus; & Sanctus
Anselmus peccatum primo loco sumit Aposto-
lus propriè, secundo metonymicè, quo etiam
sensu Osee 4. dicuntur Sacerdotes comedere
peccata populi, hoc est, hostias pro peccatis
populi oblatas.

IV.
Quæritur
an Christus
practicè ex
vi unionis
hypostatica
fuerit im-
peccabilis.

Quæstio ergo in præsentia est, Utrum Chri-
stus, seclusâ visione beatificâ, fuerit ex vi unio-
nis hypostaticæ præcisè, impeccabilis. Negat
Durandus in 3. dist. 12. quæst. 2. in quam etiam
sententiam inclinare videtur Scotus, & sequuntur
Scotistæ communiter, qui licet Christum de
facto impeccabilem fuisse asserant ratione visio-
nis beatificæ, dicunt nihilominus, si Christum
non fuisset beatus, potuisse eum peccare.

V.
Christus non
solum per
visionem
beatificam,
sed per unio-
nem hypo-
staticam
practicè red-
ditus fuit
impeccabilis.

Dicendum tamen Christum, non per visio-
nem beatificam tantum, sed per unionem etiam
hypostaticam præcisè redditum fuisse impeccabilem:
ita Sanctus Thomas in 3. dist. 12. quæst. 3.
quem Thomistæ omnes sequuntur. Sanctus Bon-
naventura ibidem, art. 2. quæst. 1. Suarez hic,
disput. 33. sect. 2. Vasquez disputat 61. cap. 3.
Tannerus hic, Tomo 4. disp. 1. quæst. 5. dub. 8.
num. 154. & omnes hodie communiter, qui
acerrimè in contrariam sententiam invehuntur,
tanquam Christum indignam, eique à Suarez,
& aliis temeritatis, & impietatis nota inuritur.

VI.
Non pecca-
tum tantum
sed peccandi
potentiam
per unionem
hypostaticam
æccliam à
Christo fuisse
docens
Patres.

Probatur conclusio primò auctoritate Patrum,
qui Christum non peccati solum, sed potentiam
etiam ad peccandum expertem fuisse aiunt, cujus
rationem nunquam reddunt, quod frueretur vi-
sione beatificâ, sed quod ejus humanitas verbo
unita fuerit, atque ab eo deificata, & quasi can-
dens ferrum ignita. Unde in sextâ Synodo referuntur
ad hanc rem verba S. Athanasii contra
Apollinarem negantem in Christo fuisse animam
rationalem, ne cogeretur eam concedere fuisse
peccati capax: nihil, inquit, S. Athanasius
timendum hac de re, quia per ipsam assumptionem
illa voluntas impeccabilis facta est: unde
alibi idem Sanctus Athanasius vocat Christum
*per se sanctum & Dominum sanctificationis, natu-
râ suâ justum, & immutabilem ad malum:* & in
eâdem Synodo refertur Sanctus Gregorius Naza-
nzenus dicens voluntatem humanam Christi

ita fuisse deificatam per unionem ad Verbum,
ut non posset divina repugnare. Sanctus etiam
Irenæus Martyr lib. 3. cap. 5. ait Christum non
potuisse mentiri, quia erat ipsa veritas, ex quo
optimè inferitur, nec peccare potuisse cum esset
ipsa sanctitas: & ut alios omittam, Sanctus Au-
gustinus libro de Correctione & Gratiâ, cap. 11.
dicit non fuisse metuendum, ne humana natura
in Christo peccaret, cum per ipsam assumptionem
à peccati omni periculo immunis fuerit. Tandem
sexta Synodus actione 17. ait voluntatem
Christi humanam ita fuisse deificatam per unio-
nem, ut totum ejus velle inde deificetur, nec
posset ipse divina voluntati repugnare, nempe
per peccatum. Ex quibus patet minus probabilem
esse explicationem Fabri, qui hos Patres explicat
de impeccabilitate per visionem beatificam
ortam ex unione, cum constet eos loqui de
impeccabilitate per unionem ipsam, & assumptionem
formaliter.

Probat hanc conclusionem Pater Suarez cita-
tus, Valentia disp. 1. quæst. 19. p. 2. & indicat
Molina primâ parte, quæst. 18. art. 18. & Tho-
mistæ communiter, quos sequitur Tannerus q. 6.
dub. 4. quia si Christus esset peccabilis, Deus
etiam esset peccabilis, non per communicatio-
nem solum idiomatum, hoc enim concedunt
Scotistæ, sed immediatè, & directè in se, quod
probat Suarez, eo enim ipso, inquit, quod
humanitas hypostaticè unatur Verbo, redditur
peculiari ratione ipsius, ejusque directioni sub-
dita, sicut sponsa mariti, pupillus tutoris, ser-
vus Domini, & appetitus sensitivus voluntatis.
Unde sicut affectus inordinati appetitus sensitivi
tribuuntur voluntati, ita & peccata humanitatis
tribuerentur Verbo directè & formaliter.

Contra primò: Saltem non obstante hac ra-
tione posset peccatum habituale consistere in hu-
manitate simul cum unione hypostaticâ. Contra
secundò: Non obstante unionis vinculo retinet
Deus supremum suum dominium in humanita-
tem: Unde etsi darem habere eum de novo ali-
quam potestatem in actiones humanitatis, non
tamen oritur inde obligatio ulla eam regendi:
sicut licet in creatis eo ipso, quod quis sit filius,
aut servus alterius, tenetur Pater, & Dominus
eum regere, non tamen hoc sequitur in Deo,
respectu cujus verè homines sunt servi & filii,
quos tamen in dies permittit in peccata varia in-
cidere. Addo probabilius videri ex conjunctio-
ne personalitatis divinæ cum naturâ humanâ,
non acquirere Deum peculiarem potestatem in
operationes humanitatis, sicut si natura humana
& leonina uniretur in eodem supposito, non
posset homo cohibere leonem, nec Petrus Paulum,
& licet posset, adhuc non teneretur, si
haberet justam causam non impediendi, ut habet
Deus respectu omnium operationum creaturæ:
unde non major oritur obligatio præcisè ex vi
unionis, quam erat antea.

De voluntate verò & appetitu sensitivo alia
est ratio, tum quia non habet supremum illud
dominium voluntas nostra, tum præcipuè, quia
ex inordinatis appetitus motibus sequitur fre-
quenter voluntatem etiam ad aliquid inordina-
tum volendum pertrahi, & consequenter ad pec-
candum. Tertio: Quia appetitus irrationalis
non habet aliam scientiam & libertatem qua re-
gatur, quam scientiam & libertatem anima per
intellectum & voluntatem, humanitas autem ha-
bet libertatem sibi propriam.

Tandem,

VII.
Ratio Chri-
sti impecca-
bilis à
P. Suarez
assignata est,
quia si Chri-
stus esset pec-
cabilis, Deus
etiam foret
directè in se
peccabilis.

VIII.
Contra hanc
rationem est,
quantum ad
hanc naturâ
posset saltem
peccatum
habitualmente
consistere
cum unione.

IX.
Data hæc in-
re: si de vo-
luntate ad
regendum
appetitum
disparitas.

X. Tandem disparitas est, quia Dominus & superior in creatis tenetur curare bonum subditorum, cum etiam illorum bonum aliquo modo sit bonum dominorum, at verò Verbum non magis tenebatur gubernare humanitatem, quam Pater aut Spiritus Sanctus, nihil namque agit filius circa operationes humanitatis, quod non agunt omnes tres personæ, cum & potentia, & omnis operatio ad extra sit omnibus communis. Poterat etiam Verbum non obstante unione hac sui ad humanitatem permittere illam, etiam sine omni causâ occidi, aut perire fame, cum tamen rationalis natura teneatur non permittere corpus hoc modo perire: imò poterat Verbum illam annihilare, deunire, &c. quæ non competunt creatoris, ut constat.

XI. Secundò itaque probant alii, quia sequeretur, peccante humanitate Verbum peculiari modo peccare; cum enim peculiariter terminet naturam illam, & requiratur subsistentia ad operandum; peccatum illud peculiariter tribueretur Verbo. Sed contra: Subsistentia enim non insluit in operationes: deinde etsi influeret, sicut tamen propterea Deus non est auctor peccati, licet ad illud concurrat, quia illius concursus est generalis solum, & indifferens ad omnes operationes creature rationalis, sic subsistentia concursus esset indifferens quoad exercitium ad omnes operationes humanitatis, eique in operando subordinatus, hoc autem sufficit ut non censetur concurrere ut causa particularis ad peccatum, & consequenter cur ei tribui non possit.

XII. Tertiò alii in eo implicantiam hanc peccandi constituunt, quòd peccatum reddat, non animam tantum, sed totum suppositum Deo odibile, sicut gratia facit totum suppositum gratum Deo & amabile, unde sequeretur Verbum secundum suam entitatem fore Deo odibile, quod implicat. Ad hoc tamen responderi posset, in supposito aliquo tunc omnes partes reddi odibiles, quando aliunde non repugnat odium essentialiter alicui in particulari, quod hic contingeret; Verbum enim, cum sit essentialiter Deus, non posset esse objectum odii: Sic si Petrus & Paulus unirentur hypostaticè in subsistentiâ Petri, & Paulus injuriam Petro inferret, odio haberet Petrus Pauli humanitatem, non tamen subsistentiam, quia esset subsistentia ipsius Petri.

XIII. Respondetur secundò: In homine peccante cum una tantum sit libertas, unam tantum esse amabilitatem, vel odibilitatem simpliciter, hic verò cum sint duæ naturæ rationales hypostaticè unitæ, consequenter sunt duæ libertates, & amabilitates, unde esto humana natura peccaret, & redderetur odibilis, Verbum tamen suam retineret amabilitatem, & esset objectum amoris divini.

XIV. Ratio itaque conclusionis est, quam assignat Vasquez disp. 61. cap. 6. & 7. quia humanitas Christi est summè sanctificata, effectus autem summæ sanctitatis est, non solum peccatum è subjecto tollere, sed peccandi potentiam, cum sit sanctitas non gradualiter, sed substantialiter infinita, quæ proinde non solum componi simul non possit cum peccato, sed nec per illud destrui, aut expelli, cum infinitis superare debeat gratiam habitualem. Confirmatur: Summa sanctitas est illa, quæ major rationabiliter excogitari non potest, sed illa esset major, quæ non solum in sensu composito unionis sui peccatum expelleret, sed quæ per peccatum denudò expell-

& superari non posset; sicut calor ille esset perfectior, qui non solum expelleret frigus, sed etiam ita possideret subjectum, ut expelli denudò, & superari à frigore non posset.

Dices primò: Per unionem hypostaticam non immutatur voluntas humanitatis Christi, ergo si anima assumeretur quæ prius extiterat, si antea habebat potentiam peccandi, etiam nunc eam retinebit. Respondet: Ad potentiam proximam peccandi multa alia requiri præter entitatem physicam, & potentiam remotam peccandi, qualem etiam haberet Petrus, si Deus non esset in actu primo paratus ad concurrentem cum illo ad peccatum, non tamen haberet potentiam proximam. Deinde dico nunquam habuisse animam potentiam etiam remotam componendi peccatum cum summâ sanctitate, cum ergo unio hypostatica sit naturâ suâ indissolubilis, nunquam habuit anima hoc sensu potentiam etiam remotam peccandi. Unde quamvis unio non immutet humanitatem in actu primo, conferendo ei novas vires ad operandum, ponit tamen obicem impediens quo minus in quemvis actum prodire possit, ad quem in sensu diviso unionis habebat potentiam.

Dices secundò: Non magis repugnat summæ sapientie error, quam summæ sanctitati peccatum Christi, ut contra P. Suarez docent omnes communiter cum Vasquez disp. 61. cap. 9. ergo & peccatum. Negatur consequentia: Disparitas est, quia etsi summa sapientia uniatur animæ Christi, non tamen tribuit ei suum effectum formalem, nec reddit eam sapientem, hic enim effectus, cum sit vitalis, petit ut vitali modo communicetur subjecto, quod non contingit respectu animæ Christi, cum nullus actus Dei respectu illius sit vitalis, ut supra diximus. At verò ad sanctitatem non requiritur nisi ut taliter perficiatur subjectum, ut reddatur objectum congruum divinæ dilectionis, quod ipso facto fit, quo quis subsistat subsistentiâ divinâ, sic enim efficitur filius Dei, non adoptivus, sed naturalis, & perfectissimè confors naturæ divinæ.

SECTIO SECUNDA.

Inferuntur quadam circa impeccabilitatem Christi.

HINC infero primò: Humanitatem Christi cum eadem cognitione, cum quâ Deus videt eam, si esset dimissa à Verbo, fuisse peccaturam, non tamen posse nunc peccare, quia jam non est subjectum capax peccati, ad quam incapacitatem sufficit conjunctio cum summâ sanctitate, unde necessariò tunc omitteret Christus actum peccaminosum, cum antecederet determinatus sit ad non peccandum.

Infero secundò: Assumi posse à personâ divinâ humanitatem, quæ antea peccasset, ita tamen ut necessariò per assumptionem tolleretur peccatum omne, sive mortale, sive veniale.

Dices: ergo in eo casu esset verum dicere, Deus peccavit. Vasquez hic, disp. 61. num. 19. admittit sequelam. Melius tamen negatur cum Suarez disp. 33. sect. 2. Ratio est: Quia non esset idem suppositum de quo affirmatur peccatum, tunc enim peccasset natura in proprio supposito,

XV.

Obje. Voluntas humanitatis non immutatur per unionem hypostaticam, ergo est peccabilis.

XVI.

Obje. Potuit divinitus esse error in animâ Christi, ergo & peccatum.

I.

Christus quamcumque habeat cognitionem, omittit necessario peccatum.

II.

Potest à personâ divinâ assumi humanitas, quæ prius peccaverat.

III.

Neque tam in hoc casu verum esset dicere, Deus peccavit.

XIII. Aliud est quoad odibilitatem & amabilitatem ubi una tantum est natura & libertas, & ubi sunt duæ.

XIV. Summa sanctitas non tantum peccatum impedit, sed peccandi potentiam ab eo in quo est, expellit.

supposito, & consequenter peccatum non tri- bueretur divino. In quo est differentia circa hanc propositionem: *Hic homo creavit celos*, significando Christum, idem namque ibi est sup- positum quod creavit celos, & assumpsit huma- nitatem. Exempli gratia, est diversa nunc lux in hoc aere, vel pariete ab eâ, quæ fuit heri; & tamen est verum dicere hoc lucidum heri dis- gregavit visum, quia subiectum est idem, si ve- rò lux, quæ jam est in aere, heri fuisset confer- vata sine subiecto, & disgregaret visum, non possemus dicere hoc lucidum heri disgregavit vi- sum, sed solum hæc lux heri disgregavit visum. Idem ergo est de humanitate respectu suppositi, & unius suppositi respectu alterius.

IV. In humani- tate aliquâ prius pec- cante quam assumptâ, manere post assumptionem non posset reatus pena temporalis.

Infero tertio contra Vasquez citatum num. 35. posse divinitus in humanitate assumptâ manere reatum pena temporalis, ob peccata præterita. Ratio est: Quia licet condignitatem habeat na- tura illa, ut omnis ei pena remittatur, cum etiam habeat jus ad visionem beatam, hoc tamen non se extendit ulterius quam ad potentiam or- dinariam, unde divinitus potest Deus reatum illum non condonare. Qua in re notandum, reatum illum non habiturum rationem reatus respec- tu Verbi, cum reatus propriè dictus, sit so- lum respectu illius personæ, quæ culpam admisit: multo verò minus dici posset Verbum reatum il- lum per operationes contraxisse.

V. Quamvis natura ali- qua huma- na, existens in propria subsistentiâ assumretur, nihilominus non posset peccare.

Infero quartò: Si assumeretur natura huma- na in propriâ subsistentiâ, adhuc non posse eam peccare, licet enim tunc essent duæ personæ, creata & increata, cum tamen humanitas sit san- ctificata per summam sanctitatem, & hæc, cui- cumque unitur, tollat potentiam peccandi, con- sequenter non posset persona illa creata peccare, sicut nec posset si existeret separata à Verbo, si Deus antecederet decrevisset non dero ei con- cursum ad peccatum.

VI. Certum est in Christo non fuisse fomitem peccati.

Infero quintò: In Christo non fuisse fomitem peccati: Fomes peccati, ut vult Vasquez, sunt ipsi actus sensualitatis circa objecta rationi dissona, vel ut bene Suarez ipsa potentia proximè ad hujusmodi motus expedita. Conclusio defi- nita est in quintâ Synodo, can. 12. & passim af- firmant Sancti Patres in Christo non fuisse hujus- modi fomitem, seu concupiscentiam, tum quia est effectus peccati originalis, quod certum est in Christo non fuisse, tum quia ut ait S. Tho- mas quaest. 15. art. 2. Christus erat beatus & summè perfectus, deinde quia motus primò pri- mi in nobis, fuissent in Christo peccata ob perfe- ctissimam scientiam, per quam potuisset illos præ- venire. Per fomitem autem intelligi debent motus ita rationi adversantes ut voluntas sine pecca- to in illos consentire non possit, ut motus odii, invidia, &c. unde affectus quem habuit Christus in horto repugnantia ad moriendum, non erat fomes peccati, cum esset de objecto secundum se honesto, nempe conservatione vitæ propriæ.

VII. Putant ali- qui fomitem peccati nec divinitus stare posse cum unione hypostaticâ.

Quæres: Utrum saltem per divinam poten- tiam stare possit fomes peccati, & habitus vitiosi cum unione hypostaticâ? Suarez Disp. 33. sect. 2. negat, quem impti sequuntur ex Recentioribus: Ratio est, quia videntur hæc esse nimis mala, ut stare possint cum infinitâ sanctitate. Vasquez è contra ait illa non repugnare divinitus unioni, quod videtur probabilius; sicut enim posset error esse in humanitate Christi per potentiam absolu- tam, ita & fomes peccati, & habitus vitiosi: &

sicut Deus assumere posset naturam leonis, quæ natura posset adhuc habere motus vindictæ, ita quidni naturam humanam, quæ per varios actus vitiosos prius contraxisset habitus vitii, præsertim cum hic actus solum habeat malitiam objectivam, quæ non est culpa, nec peccatum, imò aliquando stare posset cum merito, ut si quis occidat amicum innocentem putans esse holtem reipu- blicæ.

Infero sextò: Non habuisse Christum neces- sitatem ullam moralem faciendi id quod opti- mum est ex parte objecti materialis, nec actus perfectissimos. Probatum primò: Christus enim in horto habuit timorem mortis, idque quia mors erat naturæ ipsius contraria, quam proinde homines naturaliter refugiunt, hunc verò affe- ctum provenisse aiunt Sancti Patres, & Theo- logi ex infirmitate naturæ, & non ex motivo perfectissimo charitatis. Deinde sicut hunc actum elicit respectu sui, ita etiam humanitatem & benevolentiam exercuit erga homines, quibus- cum versabatur. Tertio: Quia non videtur dubium quin singulas virtutes exercuerit Christus secundum propria ipsarum motiva, ergo non semper operatus est ex motivo omnium perfe- ctissimo. Quarto: Quia non videtur credibile Christum quoties voluit objectum aliquid natu- rale, ut ambulare, dormire, comedere, &c. id summâ semper voluntatis contentione voluisse.

VIII. Non erat ne- cessitas ut Christus ad faciendum optimum ex parte ob- jecti mate- rialis.

Dices: Est moralis imperfectio ex duobus objectis propositis, in perfectione inæqualibus, eligere minus perfectum, sicut & ex motivo im- perfectiore operari, cum possit ex perfectiori, quod idem est de intentione actus, ut si quis rem- misse operetur, cum possit fervidè. Respon- detur negando antecedens: Esto enim forte in viâ, ubi est obligatio quædam obtinendi perfe- ctionem, quam quis potest maximam, foret aliqua imperfectio non exercere se in actibus per- fectissimis, quos potest, cum hac ratione volun- tatiè omittat curare suum bonum, quod cuique incumbit ex obligatione Dei, vel naturæ, at in patriâ, cum homines sint extra statum merendi, nihil perdunt perfectionis debite, cum non sint minus felices ob omissionem actus perfectioris. Deinde in Christo, cum omnia illius opera sint valoris & æstimationis simpliciter infinitæ, non censetur tanti non semper operari summâ inten- sione, præsertim cum aliunde compensetur hæc jactura ex libertate morali, quam contraria sen- tentia tollit. Si tamen cum torpore, aut negli- gentiâ hos actus minus intensos & perfectos ali- qui elicerent, argueret in ipsis imperfectionem, hoc autem non est necessarium in iis admittere.

IX. Non est im- perfectio ex duobus pro- positis ob- jectis inæqua- libus eligere minus per- fectum.

Dices secundò: Christus, cum esset semper beatus, summè desiderabat placere Deo, & con- sequenter ea præstare, quæ ei videbat esse gra- tissima, hoc enim etiam in hominibus inter amicos contingit. Respondetur: Si quid videat beatus quæpiam peculiari modo placere Deo, probabilius esse necessitate quâdam morali ad id agendum eum compelli, id est, ita ut nunquam illud non præstet, ut si Deus aliquid per modum specialis consilii proponeret; hinc tamen non se- quitur id in omnibus esse concedendum, cum de iis non habeat Deus peculiarem voluntatem, quasi desiderii respectu illorum magis, quam oppositi, unde norunt Beati Deum hæc eorum libertati plenè permittere, imò hoc videtur spe- ctare ad leges perfectæ amicitie, ut scilicet non compellatur ita in particulari amicis ad ea faciendâ,

X. Si quid vi- deant beati peculiari modo Deo placere, pro- babile est eos ad hoc fa- ciendum morali vo- catione io- neri.

facienda, quæ quovis modo novit amico magis placere, sed solum ut ipsi non displiceat, & quæ peculiari modo novit amico placere, præstet.

XI.

Dubatur, an humanitas unita Verbo permitti possit materiale aliquod peccatum admittere.

Quæres: Utrum humanitas, dum actu unita est Verbo, permitti possit peccatum aliquod materiale committere, defectu libertatis? Respondetur, peccata materialia esse in duplici genere, quædam enim mala sunt, quia prohibita, ut violare jejunium, comedere carnes die prohibito, &c. alia prohibita quia mala, ut mentiri, blasphemare, odisse Deum, & alia id genus. Mala ergo prioris generis non est cur in humanitate, etiam dum unita est Verbo, permitti nequeant, cum in iis extra statum libertatis factis, nulla appareat indecentia: secus dicendum de aliis.

XII.

Quid si eadem humanitas in uno loco esset unita Verbo, in alio non uniretur.

Quæres secundò: Si eadem humanitas reduplicetur, & in uno loco, Romæ exempli gratia uniatu Verbo, Leodii non uniatu, utrum Leodii possit peccare? Hic nonnulli existimant eodem modo procedendum, quo in physicis procedi solet de animâ in duobus locis constitutâ. Alii tamen ob respectum ad Verbum admittere nolunt humanitatem peccare posse, etiam eo loco, quo non est unita.

SECTIO TERTIA.

Utrum potuerit humanitas peccare, ita ut peccando unionem dissolveret.

I.

Certum est Deum, sicut liberè assumpti humanitatem, ita posse eam liberè demerere.

QUÆRIMUS: An ratione peccati dissolvi possit unio, certum enim videtur, si Deus, ut potest, unionem dissolveret, liberè humanitatem dimittendo, sicut eam liberè assumpsit, posse illam eodem instanti peccare, cum in illo instanti nihil sit, quod peccatum impediat: nec peccatum tribueretur supposito divino, sed vel soli humanitati, vel supposito alicui creato, in quo illo instanti existeret.

II.

Humanitas de potentia ordinariâ non potest peccando demereri unionem.

Dico primò: De potentia ordinariâ non potest humanitas peccando demereri unionem: ita Suarez, & Vasquez citati, & alii. Ratio deducitur primò ex auctoritate Patrum supra relatorum, qui absolute affirmant humanitatem Christi, & illius voluntatem redditam fuisse ex unione ad Verbum impeccabiles, quod tamen simpliciter dici non posset, si peccare humanitas posset unionem demerendo, sicut non dicimur nos per gratiam habitualement reddi impeccabiles, cum illam per peccatum possimus destruere: Secundò, quia unio est perfectior visione beatâ, & lumine gloriæ, quæ tamen utpote ad statum termini spectantia, sunt incorruptibilia. Tertio: Nam juxta communem sententiam actiones sunt suppositorum, quod hoc sensu communiter intelligitur, nempe subsistentiam requiri ut conditionem ex naturâ rei ad omnem operationem prærequisitam, & consequenter nisi dependenter ab illâ humanitatem operari non posse. Addo: Licet humanitas ita assumeretur, ut retineret propriam subsistentiam, non tamen posse peccare, & unionem demereri ob duas rationes primo loco positas.

III.

Humanitas Christi nec divinitus potest peccando demereri

Dico secundò cum Suarez & Vasquez citatis, qui primi hanc quaestionem disputarunt, humanitatem Christi, nec divinitus posse peccare, ita ut unionem peccando dissolvat: ita omnes ferè hodie, præter paucos quosdam ex recentioribus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

Ratio à priori est, quam supra posuimus in actione precedente, quia humanitas sanctificatur per summam sanctitatem, summa autem sanctitas est illa, quæ non solum consistere non possit cum peccato vel actuali, vel habituali, sed quæ per nullum peccatum expelli, aut vinci possit vel divinitus: sicut enim facit ad majorem perfectionem sanctitatis creatâ, quòd stare simul non possit cum peccato mortali, nec divinitus, ita ad perfectionem debitam summæ sanctitati facit quòd superari & expelli nec divinitus possit per illum peccatum. Confirmatur: Major esset illa sanctitas, quæ non solum esset impossibilis cum peccato, sed cum potentia etiam peccandi, cum ergo non videatur repugnare sanctitatis, quæ hoc præstet, non est cur dicamus de facto hoc collatum non esse humanitati, cum & summam sanctitatem habeat, & modo sibi perfectissimo unitam.

IV.

Quæritur si humanitas increata si tribuit humanitati per participationem, quod tribuit Deo per essentiam.

Secundò probatur: Sanctitas hæc in Deo habet hunc effectum, à quo non peccatum solum excludit, sed peccandi potentiam, quidni ergo idem per participationem tribuet humanitati, quod Deo tribuit per essentiam. Dices: Ergo & ab humanitate toller potentiam radicalem peccandi, cum hanc à Deo excludat per essentiam. Nego consequentiam: Potentia siquidem radicalis peccandi est ipsa entitas animæ, quæ ipso facto quòd sit creatura rationalis habet remotè quòd peccare possit, & consequenter stante entitate animæ, tolli hæc potentia non potest: at verò potentia proxima peccandi tolli potest, ergo non est cur summa sanctitas hunc effectum humanitati non tribuat.

V.

Dices: Pro primo signo, erat indifferens ad illam habendam, vel non habendam, ergo pro illo priori est peccabilis humanitas, patet consequentia, pro illo priori nihil intelligitur impossibile cum peccato, ergo pro illo priori humanitas est peccabilis.

Objicitur primò: Pro primo signo, quo secundum nos potuit humanitas divinitus mereri unionem de congruo, erat indifferens ad illam habendam, vel non habendam, ergo pro illo priori est peccabilis humanitas, patet consequentia, pro illo priori nihil intelligitur impossibile cum peccato, ergo pro illo priori humanitas est peccabilis.

VI.

Resp. Naturam pro illo priori non concipi ut completè & proximè intelligi debet non cum præcisione solum, sed negatione unionis hypostaticæ.

Respondetur negando consequentiam: Ad probationem dico, quamvis pro illo priori nihil intelligatur impossibile cum peccato, non tamen concipi naturam ut completè & proximè compossibilem cum peccato, sed solum remotè, ut autem intelligatur completè potens peccare, intelligi debet non cum præcisione solum, sed negatione unionis hypostaticæ. Ratio est: Ad potentiam namque proximam peccandi plura requiruntur, quam nuda entitas animæ, ut concursus divinus, cognitio indifferens, &c. cum potentia proxima peccandi non sit quid adæquatè intrinsecum, sed partim intrinsecum, partim extrinsecum, quibus addimus negationem unionis hypostaticæ, cum hæc sit dignitas summæ sanctitatis, ut non peccatum solum tollat, sed peccandi potentiam, sicut eam tollit in Deo.

VII.

Pro illo priori quo concipitur humanitas potens ad demerendum, non concipitur potens ad demerendum nisi cum negatione unionis hypostaticæ.

Urgebis: Pro illo priori, quo concipitur humanitas potens ad merendum; concipitur etiam potens ad demerendum. Distinguo: Concipitur potens negativè, seu non concipitur impotens ad demerendum concedo, concipitur potens positivè, seu completè apta ad demerendum, nego: ad hoc enim requiritur, ut concipiatur cum negatione summæ sanctitatis, cum quâ tamen concipi pro nullo priori illius instantis realis potest. Sicut in communi sententiâ, licet intelligatur humanitas pro aliquo priori cum gratiâ habituali, præscindendo ab unione hypostaticâ, non

non tamen concipitur cum filiatione adoptivâ, ad hunc enim conceptum non sufficit præcisio ab unione, sed concipi debet cum illius negatione. Quod in simili idem est de Prædeterminatione physicâ, ut enim potentia concipiatur libera, non sufficit eam concipi præcisivè quoad suam entitatem non conceptâ prædeterminatione physicâ, sed concipi debet explicitè cum illius negatione, ut concipiatur completè & proximè libera.

VIII.

In instanti præcedente instanti merito, alio modo concipi potest humanitas, quàm in instanti merendi.

Objicitur secundò: In primo signo illius instantis realis, quo confertur unio, concipitur humanitas eodem modo atque in instanti reali præcedente, in quo non habet unionem, sed tunc est peccabilis, ergo & modò. Distinguo majorem: Concipitur eodem modo quoad entitatem intrinsecam, concedo; quoad omnia, quæ sunt de conceptu peccabilitatis, nego; in priori enim instanti si concipiatur adquatè, concipi potest positivè cum negatione hypostaticæ unionis, quod in hoc instanti fieri non potest. Concipi tamen potest in hoc instanti cum aptitudine ad merendum, hæc enim minùs requirit, & sufficit præcisio, cum præmium eodem instanti datur, quo ponitur meritum, ut constet in gratiâ habituali.

IX.

In illo priori quàmvis humanitas non concipitur im-peccabilis in actu signato, est tamen im-peccabilis in actu exercitio.

Objicitur tertio: Pro illo priori, quo concipitur natura præcisivè, non est im-peccabilis, ergo peccabilis. Distinguo antecedens: Non est im-peccabilis in actu signato, concedo antecedens; in actu exercitio, nego, id est, non præsentatur in actu signato pro illo priori aliquid impediens admissionem peccati, in actu tamen exercitio sic considerata, est in intellectu im-peccabilis, cum non considerentur, nec verè considerari possint omnia, quæ requiruntur ad potentiam proximam peccandi, nempe negatio unionis hypostaticæ, & concursus divinus. Notandum tamen ulterius, nullam esse consequentiam ab intellectu ad res à parte rei, in intellectu enim potest aliquid esse nec peccabile, nec im-peccabile, sicut nec habere albedinem, nec negationem albedinis, cum illud concipere possit intellectus secundum se, & præscindere à contradictoriis, à quibus res à parte rei præscindere non potest.

X.

Non concipitur humanitas potens peccare nisi conceptâ negatione unionis hypostaticæ.

Dices: Si peccaret, posset concipi positivè cum negatione unionis hypostaticæ. Contrà: Priùs est posse peccare, quàm peccare, ergo pro aliquo priori quàm peccet humanitas, debet concipi potens peccare, sed non potest concipi potens peccare, nisi concipiatur cum negatione unionis, ergo priùs quàm peccet debet concipi sine unione, ergo priùs naturâ quàm peccet debet esse destructa unio, ergo non destruit illam peccando, sed Deus antecedenter ad peccatum liberè eam destruit, & si faceret tunc nulla esset repugnantiâ quin posset priùs etiam de unionis instanti peccare.

SECTIO QUARTA.

Alia argumenta contententia posse humanitatem Christi peccare demerendo unionem.

I.

Dices: In secundo instanti perinde est

Objicies quartò: Secundo instanti post collatam unionem perinde se habet humanitas, ac si eam antea non habuisset, cum instans

præcedens, & quicquid in illo fuit, sit huic instanti extrinsecum, ergo non potest determinari ad non peccandum ab aliquo quod præcessit, ergo per unionem non tollitur potentia ad peccandum pro secundo, & consequenter pro omnibus sequentibus instantibus.

Respondetur negando antecedens, ad probationem dico: Cùm unio hypostatica sit naturâ suâ indissolubilis, ut Patres affirmant, semper pro aliquo priori ad quodvis instans eam antecedenter determinare Deum ad concursum negandum ad quemcumque actum peccaminosum, nisi Deus pro illo priori decrevisset unionem destruire, tunc enim posset ejusmodi concursum præbere, sicut posito quod materia cæli sit capax etiam formarum corruptibilium, ubi tamen semel est inducta in eam forma incorruptibilis, non est materia illa indifferens pro ullo instanti ad formam corruptibilem; hæc tamen idem fieri posset argumentum, licet hoc fortè solum procedat de potentiâ ordinariâ, destructio verò unionis, etiam de potentiâ absolutâ, cum potentia peccandi dicat negationem unionis, & summæ sanctitatis, uti jam dictum est.

Per hæc constat non esse tanti momenti quod urgent aliqui, nempe non posse id quod nec necessarium est essentialiter ad operandum, nec sit applicatio ad agendum prædeterminare voluntatem ad non peccandum. Sed hoc refellitur exemplo proximè allato formæ incorruptibilis inducæ in materiam, quæ licet non prærequiratur ut agens naturale inducat formam corruptibilem, semel tamen introducta determinat ne possit talis forma naturaliter introduci. Sicut ergo gratia habitualis, licet non requiratur essentialiter ad bene operandum, est tamen connexa cum negatione operationis mortaliter malæ, sic unio hypostatica esto non requiratur essentialiter ad bene operandum, potest tamen esse essentialiter connexa cum negatione concursus ad operandum malè.

Objicitur quintò: Major esset illa sanctitas, quæ tolleret in humanitate, non solum peccatum, & peccare de futuro, sed etiam peccasse, nos tamen supra admisimus posse à Verbo assumi humanitatem, quæ in propriâ personâ peccaverat. Respondetur, nullam formam vel quasi formam effectum suum formalem priùs tribuere, quàm uniat, cum cum tribuat per unionem, omnis ergo effectus præcedens est planè independens ab hac formâ, nec facere potest ut id quod fuit non fuerit, hic enim effectus provenire nequit ab ullâ formâ, unde hoc non obstante est summa sanctitas, quæ etiam de causâ diximus supra esse summam sanctitatem, licet non tollat potentiam radicalem peccandi, cum hæc in humanitate tolli non possit, potentia autem proxima, & peccare de futuro possunt tolli, ergo si hæc sanctitas hos effectus non tolleret, non esset summa.

Objicitur sextò: Faciat Deus hoc pactum cum humanitate, quæ priùs extitisset in propriâ subsistentiâ, si feceris tale opus præceptum in tali instanti, pro quo obligat præceptum, dabo tibi unionem hypostaticam, sin minus non dabo, tunc humanitas illo instanti est peccabilis, cum possit opus præceptum non ponere. Respondeo, repugnare hujusmodi pactum, saltem quoad secundam partem, nempe si non feceris opus præceptum non dabo, implicat enim Deum videntem esse impossibile ut omittat, taliter pacisci, non minus, quàm

humanitati ac si unio in instanti præcedente non habuisset.

II. Resp. Negando antecedens, cum unio hypostatica sit naturâ suâ indissolubilis.

III. Obstat quomodo id quod non est necessarium ad operandum, possit determinare voluntatem ad non peccandum.

IV. Dices: Ergo summa sanctitas est impedire etiam in natura à assumptâ peccasse.

V. Quæret, quid si Deus cum humanitate aliquâ potest de ista dante humanitate hypostatica si talis bonitas eam

quàm si Deus cum efficaciter præ definièrit hominem voluntate antecedentem ad non peccandum mortaliter, inear cum eo hoc pactum, si bene operatus fueris dabo tibi gloriam, sin mortaliter peccaveris, non dabo.

VI. Ratio est: Quia implicat simul concipi humanitatem proximè aptam ad merendum unionem hypostaticam, & proximè aptam ad peccandum, ut enim concipiatur proximè apta ad merendum, concipi solùm debet præcisiuè quoad unionem, non cum illius negatione, sic enim non posset eam pro illo instanti mereri, cum quod est positivè pro aliquo signo rationis in instanti reali, necessariò permanere debeat toto instanti: at è contra potentia proximè peccandi dicit positivè negationem unionis, sicut habens quis prædeterminationem physicam ad bene operandum, non potest illam demereri, quia ad potentiam demerendi proximè requiritur ut concipiatur voluntas cum negatione ejusmodi prædeterminationis, sicque illius negatio simul esset prior & posterior actu peccati; prior, quia præcipi debet ad actus illius peccaminosi positionem; posterior, quia est illius effectus, quod implicat.

VII. Obijcit septimò: Ad hoc ut humanitas sit mortalis non requiritur ut habeat negationem summæ immortalitatis, ergo nec ut sit peccabilis quod habeat negationem summæ sanctitatis. Respondeo primò distinguendo antecedens: Non est necessarium ut habeat negationem summæ immortalitatis quomodocumque communicata, concedo antecedens; formaliter communicata, nego: Sanctitas autem formaliter communicatur, non immortalitas, quia ex vi unionis præcisè datur humanitati complementum substantiale, nempe subsistentia; eo ipso autem quòd ei tribuatur subsistentia divina, fit persona non extranea à Deo, & consequenter filius naturalis Dei; ipso factò autem quòd quis sit filius naturalis Dei, est objectum congruum divinæ dilectionis, & consequenter sanctus: immortalitas

verò, & quicquid præter sanctitatem est in Verbo, non communicatur humanitati formaliter ex vi unionis, sed tantum materialiter, optimè enim intelligitur effectus formalis unionis hypostaticæ absque eo quòd intelligatur ullus alius effectus à sanctitate & subsistentià distinctus, implicat verò contradictionem intelligere subsistentem in naturâ divinâ, & non intelligere sanctum, & filium naturalem Dei.

Urgebis: Communicatur humanitati ex vi unionis totum formaliter quod est in Verbo, ergo & immortalitas. Distinguo antecedens: Communicatur totum formaliter quod est in Verbo, si formaliter appellet super est in Verbo, concedo antecedens, si super communicatur, nego; nam licet totum quod est formaliter in Verbo communicetur, non tamen communicatur formaliter ex vi unionis, nam totus effectus unionis intelligitur optimè sine illis aliis effectibus, non tamen sine effectù sanctitatis, ut ostensum est. Et hæc solutio applicari potest ad omnia alia attributa, quorum effectus formalis humanitati ex vi unionis non communicatur.

Quæres: Utrum in Christo fuerit admiratio? **IX.** Oritur admiratio ex apprehensione rei magnæ & inusitatæ, ita tamen ut novo aliquo modo cognoscatur, quâ de causâ in Deo admiratio esse non potest. Sanctus Thomas ergo quæst. 15. art. 8. docet in Christum ratione scientiæ experimentalis admirationem cadere potuisse, ad hunc enim effectum sufficit nova aliqua cognitio illius rei, quam quis ante per aliam noverat, quod Christo contingere potuit. Unde Matthæi 8. cum audisset Christus verba Cæturionis subdit Evangelista: *Et miratus est IESVS*, quem locum eodem modo interpretatur Sanctus Augustinus. Ulterius hoc idem probatur ex generali illâ regulâ, nempe verba Scripturæ sacræ quando commodè possunt, propriè esse intelligenda, & facta Christi non fictè, sed verè interpretanda.

